ڕۆژنامەنووسانی کوردستان لەنێوان حیزب و کۆمەڵگادا

مەریوان وریا قانیع

(١)

سەرەتا

ڕۆژنامەی «ڕای گشتی»، کە مەم بورهان قانیع سەرنووسەریەتی، لە ژمارە (٥) یدا هەواڵێک بڵاودەکاتەوە گوایە تورکیا دەستیگرتووە بەسەر ٢١٥ ملیۆن دۆلاری پارتی دیموکراتی کوردستاندا. بەپێی ئەو هەواڵە ئەم پارەیە بە کاک عارف تەیفوری ئەندامی مەکتەبی سیاسی پارتی دیموکراتی کوردستان بووە و ویستوویەتی بیبات بۆ ئەورووپا و لەوێ بیخاتە بانکەوە. پارتی دیموکراتی کوردستان ئەم هەواڵە بەدرۆدەخاتەوە و دوای ئەویش ڕۆژنامەی «ڕای گشتی» ناڕاستی هەواڵەکە دەسەلمێنێ و داوای لێبوردنیش لە پارتی دەکات. بەڵام ڕۆژی... دادگای هەولێر بە نووسراوێکی ڕەسمی سەرنووسەری ڕۆژنامەی ڕای گشتی بۆ هەولێر بانگدەکات و هۆی بانگکردنەکەش دەگەڕێتەوە بۆ شکاتێک کە کاک عارف تەیفور لە مەم بورهان قانیعی کردوە و تاوانباریکردوە بە بڵاوکردنەوەی هەواڵی ناڕاست و زڕاندنی ناوبانگی شەخسی و سوکایەتیکردن بە پارتی. لە دادگای هەولێر داوەری لێکۆڵینەوەوە ڕازینابێت مەم بە کەفالەت بەرەڵابکات و بڕیاری شەش ڕۆژ زیندانکردنی بۆ دەردەکات. دوای تەواوبوونی شەش ڕۆژەکە هەمان داوەر ١٢ ڕۆژی دیکەی بۆ تازەدەکاتەوە دوای ئەویش شەش ڕۆژی دیکە تا دەگاتە ٣٤ ڕۆژ. لەو ماوەیەشدا داوەرەکە بە ڕاشکاوی بە پارێزەرەکەی مەم دەڵێت کە بەبێ هێنانی نامەی تایبەت لە کاک عارفەوە مەم بەرنادات. بۆ ماوەی زیاد لە دوو هەفتەش هەموو پەیوەندیەک لەنێوان مەم و خێزان و کەسوکار و ناسراوەکانیدا یاساغ دەبێت و ناهێڵن لەکاتی سەردانی هەفتانەی زیندانییەکاندا سەردانی بکرێت. مەسەلەی سەرلێدان و بینینیشی هەر پێویستی بە ڕازیبوونی کاک عەرف دەبێ و یەکەم سەردانی ئەم ڕۆژنامەنووسە لەڕێگای کاغەزێکی تایبەتی سکرێترەکەی کاک عەرف تەیفورەوە ئەنجامئەدرێت. کاک عارف داوای ناوی ئەو سەرچاوەیە لە مەم دەکات کە لە هەولێرەوە هەواڵەکەی بۆ سلێمانی ناردوە، هێشتنەوەی مەمیش لە زینداندا بەو هیوایەبووە کە ناوی ئەو سەرچاوەیە ئاشکرابکات. دواجار دوای تێکەوتنی کۆمەڵێک کەسایەتی ناسراو، کاک عارف بڕیاری بەربوونی ئەم ڕۆژنامەنووسە ئەدات. بەڵام مەرجەیێک بۆ مەم دادەنێت کە نامەیەک بنووسێت و تێیدا داوای پەشیمانبوونەوە و لێبوردن لە کاک عارف بکات، مەم نامەیەک دەنوسێت و کاک عارف بەدڵی نابێت، بۆیە ناچار نامەیەکی دیکە دەنوسێت. دوای قبووڵکردنی نامەی دووهەمی مەم لەلایەن کاک عارفەوە ئیدی مەم بە کەفالەت بەردەبێت تا ڕۆژی داوەریکردنی»

ئەم نووسینە هەوڵدانێکە بۆ خوێندنەوەیەکی وردی ئەم ڕووداوە لەم چەند ئاستە تایبەتەی خوارەوەدا:

یەکەم: ئاستی دەستنیشانکردنی چییەتی کاری ڕۆژنامەنووسی و ئەرکی ڕۆژنامەنووس و مەسەلەی پەیوەندی نێوان هەواڵ و ئاشکرابوون.

دووهەم: ئاستی ئەو پەیوەندییەی کە ڕۆژنامەنووس و سیاسی، ڕۆژنامەنووسیی و حیزب لە کوردستاندا بەیەکدیەوە گرێدەدات.

ئاستی سێهەم: لێدوانە لە چەمکی «حوکمی یاسا» و وردبوونەوە لەو پەیوەندییەی دادگاکانی کوردستان بە حیزب و سیاسییەکانی کورد و ڕۆژنامەنووسانەوە گرێدەدات.

هەموو ئەم کارانەش لە سێ هەڵقەی تایبەتەدا جێبەجێدەکەم بەو هیوایەی ئەم نووسینە ببێتە مایەی

دروستبوونی کۆمەڵێک گفتوگۆ و لێدوانی یاسایی و سیاسی کە یارمەتیدەری دروستبوونی هەلومەرجێکی کراوەتربێت بۆ کاری ڕۆژنامەنووسان و ڕۆژنامەنووسیی لە کوردستاندا. هیواداریشم کەس شکاتم لێنەکات و بە ناوزەدکردنی هیچ گروپ و لایەن و کەسایەتییەک تاوانبارم نەکات، چونکە مەبەستم لەم نووسینە لەکەدارکردن و زڕاندنی ناوی هیچ کەس و لایەن و گروپێک نییە، بەڵکو تێڕامانێکی ڕەخنەییە لە واقیعێک کە پێویستی بە گۆڕانی ڕاستەقینە و هەمەلایەن و دڵسۆز هەیە.

سەرەتا: هەندێک ڕاستی سادە

یەکێک لە بەڵگەنەویستە هەرە سادەکانی ژیانی دیموکراسییانە ئەو ڕاستییەیە کە بەبێ ڕۆژنامەنووسی سەربەخۆ و ڕەخنەیی و پشکنەر کە ئازادی گەڕان و پشکنین و چاودێریکردنی هەبێت، بەبێ ڕۆژنامەنووسییەک لە دوورییەکی تایبەتەوە لە ڕووداوەکان بڕوانێت و بابەتییانە و بوێرانە شتەکان باسبکات، بەبێ ناوەندێکی سیاسی و سیستمێکی کولتووری و پێکهاتێکی کۆمەڵایەتی کە ئامادەبێت بدوێت و بەئاشکرایی باسی کێشە و گرفت و توانا و هێز و نەخۆشی و لاوازییەکانی بکات، ناتوانین باس لە دیموکراسیەت و سیستمی دیموکراسی بکەین. بوونی ئەم مەسەلانە ئەلف و بای دیموکراسیەت و هەنگاوی هەرە سادە و هەرە سەرەتایی بنیادنان و پتەوکردن و پاراستنی سیستمەێکن بە خۆی بڵێت دیموکراس.

ڕۆژنامەنووس بوونەوەرێکە ڕۆڵێکی گرنگ دەبینێت لە دامەزراندنی پایەکانی کۆمەڵگا و سیستمێکی سیاسی و کولتووریدا بوێرێت باس خۆی و کێشە و گرفتەکانی بکات. ڕۆژنامەنووسی ڕاستەقینە بوونەوەرێکە قسەکەر و لە ڕێی قسەکانیشیەوە لەهەوڵی ئەوەدایە ئەو کۆمەڵگا و ناوەندە کولتووری و سیاسییەی تێیدا دەژی ناچار بە قسەکردن بکات. قسەکردنی ڕۆژنامەنووس کۆمەڵێک ئەرکی گرنگ جێبەجێدەکات کە پشتگوێخستنیان نەک تەنها زیانی بۆ مەسەلەی ئاشکرایی و فرەدەنگی و دیموکراسیەت دەبێت، بەڵکو زیانی بۆ چۆنیەتی مامەڵەکردنی ئینسان و مەسەلەی ڕێزدانان بۆ بەها ئینسانییەکانیش دەبێ. قرقەپکردنی ڕۆژنامەنووس و بێدەنگبوونی ڕۆژنامەنووسی ئەگەری سوکایەتیکردن بە ئینسان و کۆمەڵگا و بەها ئینسانییەکان گەورەدەکات. ئەو کۆمەڵگایەی ڕۆژنامەنووسانی بێدەنگن کۆمەڵگایەکە نە خۆی دەناسێت نە جیهان و نە ئەو هێزانەی کەتێیدا ئامادەن. من لێرەدا و بە مەبەستی ڕوونکردنەوەی ئەرکەکانی ڕۆژنامەنووسێکی قسەکەر هێمایەکی خێرا بە سیان لەو ئەرکە گرنگانە دەکەم کە جێبەجێنەکردنیان ژیانی سیاسی و کۆمەڵایەتی و کولتووری گەورەیان لێدەکەوێتەوە:

کاری سەرەکی ڕۆژنامگەر بریتییە لە بەرهەمهێنان و دۆزینەوە و بڵاوکردنەوەی زانیاری. زانیاری ڕاستەقینە و متمانەپێکراو و هەمەجۆر دەربارەی ئەو شتانەی لە کۆمەڵگادا ڕوودەدەن. بڵاوکردنەوەی زانیاریش مانای ئاشکراکردن و بەگشتیکردن و مەرەخەسکردنی ئەو زانیاریانە بۆ بەردەمی هەموو ئەو تاکەکەس وگروه و هێز و لایەنە جیاوازانەی لە کۆمەڵگادا ئامادەن و بەسەریەکەوە ژیانی گشتی ئەو کۆمەڵگایە بەڕێوەدەبەن. تەنها لەڕێگای ئاشکرابوونی زانیارییەوە هێزە جیاوازەکانی کۆمەڵگایەک دەتوانن بزانن چی لەو کۆمەڵگایەدا ڕوودەدات و چۆن و بە چ ئاراستەیەکدا مەسەلەکان گەشەدەکەن.

ئەرکی دووهەمی ڕۆژنامەنووس بریتییە لە خستنەڕوو و نیشاندانی کۆی ئەو ڕاو بۆچوون و دید و وێناکردنە جیاواز و ناکۆکانەی لە کۆمەڵگادا ئامادەن، بەخشینی هەلی بڵاوبوونەوە و ئاشکرابوون بەهەر یەکێک لەو ڕاو بۆچوونانە. مەبەست لەم کارەش ئەوەیە هەم کۆمەڵگا وەک گشتێک و هەم هێزە جیاوازەکانی ئەو کۆمەڵگایە لەوە ئاگاداربکرێنەوە کە خەڵکی جیاوازی ئەو وڵاتە چۆن بیر لەو کێشە و مەسەلە و ڕووداوانە دەکەنەوە کە ڕووبەڕوویان دەبنەوە، چیان دەربارە دەڵێن و چۆن وێنایان دەکەن و چ دیدێکیان بۆ چارەسەرکردنیان هەیە.

کاری سێهەمی ڕۆژنامەنووس بریتییە لە بەرپاکردن و خستنەوەی کۆمەڵێک لێدوان و دیالۆگ و کێبەرکێی فیکری ئاشکرا. مەبەست لەم ئەرکەش دامرکاندنەوە و هێمنکردنەوەی ئەو جیاوازییە ئایدیۆلۆژی و فیکری و سیاسییانەیە کە لەئاراداان و گۆڕینی «توندوتیژی فیزیکی» و مادیی ئەو هێزانەیە بۆ «توندوتیژی ڕەمزی». بە مانایەکی دیکە ئەرکی ڕۆژنامنووس ئەوەیە کارێکبکات کە هێزە سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئاینی و کولتوورییە جیاوازەکان لەباتی ئەوەی فیشەک بەیەکدیەوە بنێن، ووشە و فیکر و بۆچوون و چەمک و ڕاڤەکردن و لێکدانەوە

بەیەکەوە بنێن، لەباتی ئەوەی لەسەر لوتکەی شاخ و ناو شار و گوندەکاندا توندوتیژانە بەگژیەکدیدا بچنەوە، لەسەر لاپەڕەی ڕۆژنامەکان ململانێبکەن .
بێگومان جێبەجێکردنی ئەو ئەرکانە کارێکی ئاسان نییە، بەرهەمهێنان و دۆزینەوە و بڵاوکردنەوەی زانیاری مەسەلەیەکە تەنها وابەستەی بەقسەهاتنی ڕۆژنامەنووس نییە بەڵکو پێویستی بە کۆمەڵێک مەرجی تایبەتی دیکە هەیە کە لەدەرەوەی دەسەڵاتی ڕۆژنامەنووسدایە. ڕۆژنامەنووس بۆئەوەی بتوانیت زانیاری دەربارەی ئەو ڕووداوانەی لە کۆمەڵگاکەیدا ڕوودەدەن دەسکەوێت و بڵاوبکاتەوە، دەبێت سەرچاوەی جیاوازی هەواڵی هەبێت، دەبێت کۆمەڵگایەک و ناوەندێکی سیاسی و ئەخلاقی و کولتووری لەبەردەمدابێت ئامادەبێت بدوێ و زانیاری بداتە ڕۆژنامەنووسان و لەڕێی ئەوانیشەوە بە هەموو بەشە جیاوازەکانی کۆمەڵگا. کۆکردنەوە و بڵاوکردنەوەی زانیاری ئەرکێکی کۆمەڵایەتییە و پێویستی بە هاریکاری گەمەکەرە سیاسی و کۆمەڵایەتی و کولتووری و ئاینی و هونەرییەکان هەیە لەگەڵ یەکدا. لە هیچ شوێنێکی جیهاندا ڕۆژنامەنووسێک نادۆزینەوە بە تەنها بتوانێت هەموو ئەو هەواڵ و زانیاری و باس و خواستە گرنگانە کۆکاتەوە کە لە کۆمەڵگایەکدا ڕوودەدەن، ڕاستە ڕۆژنامەنووس دەبێت توانایەکی تایبەتی بینین و بیستن و تێبینکردنی هەبێت، بەڵام ئەمە بەتەنها بەس نییە بۆ ئاگاداربوون لە کۆی ئەو ڕووداوانەی لە کۆمەڵگادا ڕوودەدەن. کۆمەڵگایەک بۆئەوەی خۆی بناسێت پێویستی بە قسەکردنی کۆی ئەو گەمەکەرە سیاسی و کۆمەڵایەتی و کولتوورییانە هەیە کە لەو کۆمەڵگایەدا ئامادەن و ڕووداوەکان دروستدەکەن. نووقمبوونی ئەم لایەنانە لەناو کاری نهێنی و ژێرپەردەیی و شاردنەوەدا دەرەنجامی خراپی دەبێت بۆ خودناسی کۆمەڵگا و باوەڕکردن بە ڕۆژنامەنووس و بەهای سیاسەت و نرخی سیاسەتمەداران لە کۆمەڵگادا، لەمانەش بترازێت شاردنەوەی زانیاری پەیوەندییەکی دوژمنکارانە دروستدەکات لەنێوان ڕۆژنامەنووسان و ئەو کایە سیاسییەدا کە لەگەڵیدا بەرەوڕوون، لەهەمانکاتدا بێباوەڕییەکی گەورە دروستدەکات لەنێوان کۆمەڵگا و گەمەکەرە سیاسییەکانی ئەو کۆمەڵگایەدا .

قسەکردن و قسەنەکردن: ڕۆژنامەنووسی و هەواڵ.
ئەوانەی لە بواری ڕۆژنامەنووسیدا لێزانن بەتوندی پێ لەسەر ئەو ڕاستییە سادەیە دادەگرن کە ڕۆژنامەی باش وابەستەی بوونی سەرچاوەی هەواڵی باشە، گەر سەرچاوەکانی هەواڵ باشنەبن ناکرێت قسە لە بوونی ڕۆژنامەنووسییەکی باش بکەین. هەندێک ئەم دیدە قووڵتردەکەنەوە دەڵێن «بەبێ بوونی سەرچاوە ناکرێت قسە لە بوونی ڕۆژنامەنووسی بکەین». جا ئەگەر ئەمە سەرەتاترین پرنسیپی کارکردنی ڕۆژنامەنووسی بێت و نرخ و بەهای هەر ڕۆژنامەیەکیش بە ڕادەیەکی زۆر وابەستەی نرخ و بەهای ئەو هەواڵانەبێت کە بڵاویان دەکاتەوە، ئەوا ئەو پرسیارەی لێرەدا دەبێت لەخۆمانی بکەین ئەوەیە: ئایا سەرچاوەکانی هەواڵ لە کوردستاندا چین و کێن، ئازاد و کراوە و ئاشکران یان داخراو؟ ئایا حیزبە سیاسییەکانی کوردستان، کە زیا لە ١١ ساڵە لە کوردستاندا دەسەڵاتداران، ئامادەن زانیاری ڕاستەقینە بە ڕۆژنامەکانی کوردستان بدەن؟ ئایا حیزبە سیاسییەکانی کوردستان چ جۆرە هەواڵێک ئاشکرا دەکەن و چیش دەشارنەوە؟ ئایا ڕۆژنامەنووسانی کوردستان دەتوانن زانیاری تەواو لە سەر ڕووکارە جیاوازەکانی ژیانی ئابووری و سیاسی لە کوردستاندا لە دەسەڵاتداران وەرگرن؟
بێگومان من لێرەدا مەودای وەڵامدانەوەی وردی هەریەکێک لەم پرسیارانەم نییە، بەڵام بۆ دەربڕینی چەند سەرنجێکی گشتی لەسەر ئەو پرسیارانە دەگەڕێمەوە بۆ ئەو کێشەیەی لە نێوان مەم بورهان قانیع و کاک عارف تەیفوردا دروستبووە، مەم وەک ڕۆژنامەنووسێک و کاک عارفیش وەک دەسەڵاتدارێکی حیزبی. جەوهەری ئەم کێشەیەی لەنێوان ئەم دوو بەڕێزەدا دروستبووە وابەستەی شاردنەوەی هەرجۆرە زانیارییەکە دەربارەی ئەو شتەی من ناویدەنێم «ئابووری حیزب». ئایا کۆمەڵگای کوردی لانیکەمی زانیاری ڕاستەقینە و متمانپێکراوی لەسەر توانای ئابووری حیزبە باڵادەستەکانی کوردستان لەبەردەستدایە؟ ئایا ئەم حیزبانە لە ١١ ساڵی ڕابووردودا لانی هەرە کەمی زانیاریان دەربارەی توانا ئابوورییەکانی خۆیان بۆ خەڵکی کوردستان ئاشکراکردوە؟ گرنگترین خاڵێک لەو هەواڵە سێ دێڕیەدا کە ڕۆژنامەی ڕای گشتی بڵاویکردۆتەوە و مەم بورهان قانیعی لەسەر گیراوە مەسەلەی بردنی ٢١٥ ملین دۆلارە لەلایەن سیاسییەکی کوردەوە بۆ دەرەوەی کوردستان.

ئەو پرسیارەی لە پشتی ئەم هەواڵەوە ئامادەیە ئەوەیە: ئایا ڕاستە پارتی دیموکراتی کوردستان لەم چەند ساڵەدا ئەوەندە دەوڵەمەند بووە بتوانێت ئەو بڕە پارە گەورەیە بنێرێتە دەرەوەی کوردستان؟

بۆ ئەوەی وەڵامی ئەم پرسیارە بدەینەوە دەبێت بچینە ناو ئەو جەنگەڵە تاریکەوە کە ناوی توانا ئابوورییەکانی حیزبە لە کوردستاندا، جەنگەڵێک کە لە دوای ڕاپەڕینەوە تا ئێستا سادەترین زانیاری متمانەپێکراوی بە کۆمەڵگای وکردی نیشاننەداوە. هەر ڕۆژنامەنووسێک بیەوێت سەرقاڵی ئەم مەسەلەیەبێت، کە بێگومان مەسەلەیەکی هێجگار گرنگە، و بیەوێت وەڵامێکی دوور لە درۆ و پڕوپاگەندەکردن بەم پرسیارە بداتەوە، دەبێت زانیاری ڕاستەقینە و جێی متمانەی لەسەر داهاتی حیزبە سیاسییەکانی کوردستان و هەردوو حکومەتەکە لەبەردەستدابێت. دەبێت بزانێت بڕی ئەو پارانەی کە دەستی حیزب دەکەوێت چەندە و بڕی ئەوەی کە خەرجدەکرێت چەندە، چی دەدرێت بە حکومەت و چی دەچێتە دەغیلەکانی حیزبەوە و چیش دەکرێت لەوەی کە دەمێنێتەوە و چی لە کوردستاندا دەهێڵدرێتەوە و لێی لێدەچێت بۆ دەرەوەی کوردستان؟ زانینی ئەم زانیاریانە، کە زانینیان مافی هەموو کەسێکە لە کوردستاندا بژی، پێویستی بە سیستمێکی سیاسی هەیە لەسەر نهێنی و کاری ژێرپەردەیی و شاردنەوە نەژی، پێویستی بە ئاشکرایی و شەفافیەت و بڵاوکردنەوەی زانیاری بەردەوام لەسەر چۆنیەتی کارکردنی ئەو ئابوورییە تایبەتە هەیە کە حیزب لە کوردستاندا بەڕێوەیدەبات.
ئاشکرایە نەک تەنها ڕۆژنامەنووسان، بەڵکو زۆربەی هەرە زۆری خەڵکی کوردستان ئەو ڕاستییە سادەیە دەزانن کە لانیکەمی شەفافیەتی ئابووری لە کوردستاندا بوونی نییە و هیچ ڕەهەندێکی ئەو ئابوورییە بۆ نوخبەی دەرەوەی دەسەڵاتدارانی حیزب ئاشکرانییە. بۆیە هەر پرسیارێک لەم بارەیەوە بێتەپێشەوە دەبێت بە مەزەنە وەڵامبدرێنەوە، نەک ئامار و ژمارە و حیساباتی باوەڕپێکراو قسەبکەن. کە مەزەنە و خەیاڵیش قسەیانکرد ئەوکات ئەوەی ووندەبێت ڕاستییە، کەڕاستیش وونبوو تۆمەت و یەکدی تاوانبارکردن باڵادەستدەبن.

بێگومان لەهەموو دنیادا سیستمێکی دیموکراسی نادۆزینەوە کەناڵە ئابوورییەکانی ئاشکرانەبێت، نەک تەنها کەناڵە ئابوورییەکانی حیزب و حکومەت و دەزگا ڕەسمییەکان، بەڵکو هی کۆمپانیا و کەرت و هێزە ئابوورییەکانی تریش. نەک هەر ئەمە بەڵکو یەکێک لە کۆڵەکە گرنگەکانی دیموکراسیەت جیاکردنەوەی کایەی ئابووری و کایەی سیاسەتە لە یەکدی، یەکەمین وانەی دیموکراسیەت ئەوەیە ئەو کەسەی کە بڕیاری سیاسی لە دەستە نابێت هەمان ئەو کەسە بێت کە بڕیاری ئابووریشی لەدەستە. لە وڵاتێکی دیموکراسدا هەمووکەسێک دەتوانێت بزانێت داهاتی نەتەوەیی، خەرجی نەتەوەیی و دەوڵەمەندی و هەژاری دەوڵەت و کۆمەڵگا و هێزە کۆمەڵایەتییەکان چەندن. ساڵانەش هەموو کۆمپانییەکان حیساباتی دەسکەوت و زیانەکانیان بە ئاشکرایی بڵاودەکەنەوە، سەرچاوەی داهاتی حیزبەکان چییە و چییان هەیە ئاشکرایە بۆ هەمووکەسێک بیەوێت بیانزانێت.
لە کوردستاندا هیچ یەکێک لەم مەسەلە گرنگانە لەئارادا نین ئەگەرچی تەنها لەڕێگای ئەم ئاشکرابوون و کراوەییەوە حیزب دەتوانێت لەبەردەمی هەمووواندا خاوەنی گوتارێکی باوەڕپێکراوبێت و تەنها ئەم ئاشکرابوونەشە بە کۆمەڵگا ئەو هەستە دەبەخشێت کە خاوەنی هێز و توانا و قورسایییەکی تایبەتە و دەتوانێت چاودێری دەسەڵاتدارەکانی بکات. دوای زیاد لە ١١ ساڵ دەسەڵاتداریتی کوردی ئەو ڕۆژگارە بەسەرچوو متمانەی خەڵک تەنها بە ژمارەی شەهیدەکانت بکڕیت، ئەمڕۆکە حیزبە باڵادەستەکانی کوردستان بە لۆژیکی دەوڵەت لەگەڵ خەڵکدا ئەدوێن، ئەوان لە دیدی خەڵکدا چیدی پێشمەرگەکانی دوێنێ نین، بەڵکو دەسەڵاتدارانی خاوەن لەشکر و دەزگا و سەرمایەی تایبەتن. لە دۆخێکی لەو بابەتەشدا ئەوەی متمانەی خەڵک دەباتەوە ئەو هێزەیە کە ئاشکرایە. ئەو هێزەش کە حیزب لەڕێگایانەوە دەتوانێت ئەم ئاشکراییە بە کۆمەڵگا ببەخشێت ڕۆژنامەنووسانن.
لەدۆخی نەبوونی سادەترین زانیاریدا لەسەر ئەم مەسەلانە و لەدۆخی قروقەپکردنی تەواوەتی حیزبدا لە داهات و دەسکەوتە ئابوورییەکانی، تاقە ڕێگایەک لەبەردەم ڕۆژنامنووساندا بمێنێتەوە گوێهەڵخستنە بۆ ئەو هەواڵانەی لە ڕێگای کەناڵە نهێنی و سەرچاوە نەناسراوەوەکانەوە بڵاودەبنەوە. ئەمەش ئەگەری گەورەی ناڕاستی و درۆ و پڕوپاگەندەکردن و ئەگەری تێکچوونی تەواوەتی پەیوەندی نێوان سیاسیی و ڕۆژنامەنووسان گەورەدەکات.

ئەنجام:
ڕۆژنامەنووسی ڕاستەقینە لە هەر شوێنێکی دونیا بژی سەرقاڵی چاودێریکردن و تێبینیکردن و ئاشکراکردنی هەڵسوکەوت و ئاکاری ئەو لایەنە بەهێز و دەسەڵاتدارانەیە کە بڕیاردانی کۆمەڵایەتی و سیاسی و ئابووریان لەژێردەستدایە. لە کوێ دەسەڵات هەبێت لەوێ ڕۆژنامەنووسێک هەیە چاودێری دەسەڵات دەکات، لە کوێش ڕۆژنامەنووسییەکی پێگەیشتوو هەبوو مانای ئەوەی دەسەڵاتێکی پێگەیشتوو هەیە کە ئامادیە چاودێریبکرێت.
مانا قووڵەکانی ڕۆژنامەنووسیش لەوەدایە کە ڕۆڵی ئەو ئامرازە ببینێت کە بەهۆیەوە کۆمەڵگا چاودێری دەسەڵاتدارانی بکات، مانا دیموکراسییەکانی دەسەڵاتیش لەوەدایە کە بە کۆمەڵگا کۆمەڵێک ئامراز ببەخشێت کە بەهۆیەوە چاودێریبکرێت. دەسەڵاتدارێکیش بیەوێت دیموکراس و دادپەروەر و خاوەن ئایندەبێت، دەبێت بنەماکانی ئەو دەسەڵاتەی دروستیکردوە لە دۆخی ئاشکراییەکی بەردەوامدا بژی. شاردنەوەی زانیاری و ڕێگرتن بەبڵاوبوونەوەی بەربەستێکی گەورەیە لەبەردەم بنیادنانی کۆمەڵگایەکی کراوەدا کە دیموکراسیەت بناغەکەیبێت.
نەبوونی ئاشکرایی کێشەی نەبوونی متمانە و بێباوەڕی دروستدەکات، هەم سیاسییەکان لە کاری ڕۆژنامەنووسان بەدگومان دەبن و هەم ڕۆژنامەنووسانیش لە ئاکاری سیاسییەکان سەد دڵ، نەک تەنها دوو دڵ. ئەو کێشەیەی لەنێوان مەم بورهان قانیع و کاک عارف تەیفوردا دروستبووە لەم هاوکێشەیە بەدەر نییە. گەر لە ١١ ساڵی ڕابووردودا دەفتەری حیساباتەکانی حیزب کراوەبووایە و خەڵک لەوە ئاگاداربوونایە حیزب چی هەیە و چی نییە، ئەوکات بڵاوکردنەوەی هەواڵێکی لەو بابەتە ئەو نرخەی نەدەبوو و ئەو کێشەیەشی لەنێوان ئەو ڕۆژنامەنووس و سیاسییەدا نەدەخستەوە. خودی ئەم کێشەیە واملێدەکات لە هەڵقەی داهاتوودا لە چۆنیەتی کارکردنی ئەو سیستمە ڕۆژنامەگەرییە بدوێم کە حیزب لە ١١ ساڵی ڕابووردودا بۆ شاردنەوە و ئاشکرانەکردنی زانیاری لە کوردستاندا دروستیکردوە و لەو دەرەنجامانە بدوێم کە ئەم سیستمە بۆ ڕۆژنامەنووسی سەربەخۆی دروستدەکات.

تێبینی:
بەبێ وەرگرتنی ڕەزامەندی نوسەر هیچ کەسێک یان دەزگایەک مافی لەچاپدانەوە و بڵاوکردنەوەی ئەم بابەتەی نییە.